

2008-2009, második félév
Sapientia-EMTE, FFM, Kolozsvár
3. év

A tömegkultúra elmélete

Virginás Andrea – avirinas@gmail.com
Hétfő: 8-10 (szeminárium).

A tantárgy leírása: A tömegkultúra sokarcú jelensége több tudományág szemszögéből is megközelíthető, e tantárgy keretében a kultúra- és médiatanulmányok perspektívájából vizsgáljuk. Három tematikus csomópont köré szerveződnek az órák: a televízió (néhány szövegtípus és befogadási módozataik), a kortárs tömegkultúra néhány gyakorlata (a lélek – *a mobil- és internet-kommunikációs formái* – és a test – *test-szabályozás, divat, erotika* – a fogyasztói kultúrában), a tömegkultúrával kiemelten foglalkozó filmrendezők munkássága (ez évben: David Lynch). A szemináriumok során a tömegkultúraként is kategorizálható médiajelenségek a diákok munkájának válnak tárgyává, szakirodalmi olvasatok és vetítések kíséretében.

Jelenlét: A vizsgán való részvétel követelménye az 50%-os jelenlét, a végső maximális jegy kiinduló követelménye a 85%-os jelenlét. Akiknek a jelenléti száma 50% alatt alakul, nem kaphatnak jegyet a tantárgyból a 2008-2009-es tanévben.

Vizsgakövetelmények: Egy szeminárium levezetése a megadott szakirodalmi tételek és audiovizuális anyag alapján (30%-a a végső jegynek), félév végi zárthelyi felmérő (30%-a a végső jegynek), továbbá egy 12000 leütés szövegterjedelmű dolgozat leadása (30%-a a végső jegynek). **Határidő: az első szessziós vizsgaidőpont.** A dolgozat témája: egy közösen érintett terület/kérdéskör alaposabb, szakirodalmi háttérű kidolgozása (előzetes egyeztetés alapján).

Szakirodalom: Tételenként lásd a tanmenet heti bontásában.

Tanmenet

1. HÉT

Február 16. Bevezető, a követelmények megbeszélése.

Előadás: A tömegkultúra fogalmáról – vázlatosan.

2. HÉT

Február 23. A TÉVÉ 1. A tévéről – általában? *Szeminárium.*

Williams, Raymond: "The Forms of Television." *Television*, London–York: Routledge, 2003 (1974), 39-76.

Jenei Ágnes. „Kereskedelmi televízió és demokrácia.” *Médiakutató* 2005. ősz, 7-19.

Eco, Umberto. „Már nem átlátszó a képernyő.” „Hogyan dívik a divat a kultúrában.” „Irracionalizmus tegnap és ma.” *Az új középkor*, Budapest: Európa, 2002, 62-87, 88-97, 166-184.

Bourdon, Jerome: Live Television is Still Alive. R. C. Allen and A. Hill (ed.) *The Television Studies Reader*. Routledge, 2004, 182-195.

Vetítés: egy *Mónika-show* kiadás.

3. HÉT

Március 2. A TÉVÉ 2. Talkshow, valóságshow: beszélgetünk, nyilvánosan. *Szeminárium.*

Császi Lajos. „A Mónika-show kulturális szociológiája.” *Médiakutató* 2005. ősz, 21-36.

Császi Lajos. „A televíziós talk show története és műfaji sajátosságai.” *Médiakutató* 2008. tavasz, 17-32.

Surugiu, Romina. „Imaginea femeilor în emisiunile românești de divertisment.” Adina Brădeanu et al. *Femei, cuvinte și imagini. Perspective feministe.* Iași: Polirom, 2002, 67-124.

Shattuc, Jane. “‘Go Ricki’: Politics, Perversion, and Pleasure in the 1990s.” Ch. Geraghty and David Lusted (ed.): *The Television Studies Book*, London: Edward Arnold, 1998, 212-225.

Marshall, Jill and Angela Werndly. “‘Live’ Talk.” *The Language of Television*. London–New York: Routledge, 2002, 61-76.

Sümegei Noémi. „Valóságshow. A VV3 és a Megasztár egymás ellen.?” Sükösd Miklós (szerk.) *Propaganda a mai médiában*, Budapest: k.n., 2004, 239-251.

4. HÉT

Március 9. A TÉVÉ 3. A zenei tévé és a videóklip: mulatunk, nyilvánosan.

Esettanulmányok: MTV, U, Kiss TV, VH1, Etno, Taraf, Favorit. *Szeminárium.*

Szabados Péter. „Karnevál a médiában. Lagzi Lajcsi, a sámán.” *Médiakutató* 2005. ősz, 37-49.

Shusterman, Richard. „A rap művészete.” *Pragmatista esztétika. A szépség megélése és a művészet újragondolása.* Budapest-Pozsony: Kalligramm, 2003, 369-427.

Goodwin, Andrew. *Dancing in the Distraction Factory. Music Television and Popular Culture.* London: Routledge, 1993, 49-130.

Chalaby, Jean K.. “Deconstructing the transnational: a typology of cross-border television channels in Europe”. *New Media & Society* Volume 7, Number 2, April 2005, 155-175.

Railton, Diane and Paul Watson. “Naughty Girls and Red Blooded Women: Representations of Female Heterosexuality in Music Video”. *Feminist Media Studies*, Vol. 5, No. 1, 2005.

5. HÉT

Március 16. A TÉVÉ 4. A szappanopera 1. *Szeminárium.*

Gayer Zoltán. „Szappanoperák.” *Médiakutató* 2000 ősz, 76-81.

Kapitány Ágnes-Kapitány Gábor. „Népszerű művek világképe (szappanoperák).” *A tömegkommunikáció szimbolikus üzenetei.* Budapest: Sajtóház-MÚOSZ, 2001, 85-100.

Vetítés: egy szappanopera-rész (közös megegyezéssel). (*Friends. Desperate Housewives.*)

6. HÉT

Március 23. A TÉVÉ 5. A szappanopera 2. *Szeminárium. (Desperate Housewives, Friends, egy dél-amerikai példa).*

Trinta, Aluizio R.. “New from Home: A Study of Realism and Melodrama in Brazilian Telenovelas.” Ch. Geraghty and David Lusted (ed.): *The Television Studies Book*, London: Edward Arnold, 1998, 275-285.

Williams, Raymond: “The Forms of Television.” *Television*, London–York: Routledge, 2003 (1974), 39-76.

Marshall, Jill and Angela Werndly. “Forms of Television.” *The Language of Television*. London–New York: Routledge, 2002, 39-60.

Modleski, Tania. "The Search for Tomorrow in Today's Soap Operas". Charlotte Brundson et al. (ed.) *Feminist Television Criticism: A Reader*. Oxford: Clarendon, 1997, 36-47.

Ang, Ien. "Melodramatic Identifications: Television Fiction and Women's Fantasy." Charlotte Brundson et al. (ed.) *Feminist Television Criticism: A Reader*. Oxford: Clarendon, 1997, 155-166.

7. HÉT

Március 30. A szappanopera 3 / **DAVID LYNCH 1.** Pályakép. *Szeminárium.*

David Lynch, Budapest: Osiris, 2003.

<http://www.davidlynch.de>, www.imdb.com

Vetítés: *Twin Peaks* (egy rész).

8. HÉT

Április 6. A szappanopera 4 / **DAVID LYNCH 2.** *Szeminárium.*

Jim Collins. „A televízió és a posztmodernizmus.” *Metropolis – Médiakutató* 2001, Média és film különszám, 12-23.

Chris Rodley: „A házam hirtelen a fájdalmak fájává változott. A *Twin Peaks* meséje.” *David Lynch*, Budapest: Osiris, 2003, 199-242.

HÚSVÉTI VAKÁCIÓ

9. HÉT

Április 20. **DAVID LYNCH 3.**

Vetítés: *Inland Empire*, *Mullholland Drive*.

10. HÉT.

Április 27. **DAVID LYNCH 4.** Miből lesz a tömegkultúra?

David Bordwell: *The Way Hollywood Tells It*. Berkeley: U of California P, 2006 (PONTOSAN: Pushing the Premises 51-62, Time and Time Again 89-94).

Edward Buscombe: *Auteurs and Independents*. *Cinema Today*. Pantheon 2003, 154-183.

Michael Henry: Két beszélgetés David Lynchcsel. *David Lynch. Beszélgetések*. Osiris, Budapest, 2003, 309-331.

Richard Schusterman: Forma és funk. A populáris művészet esztétikai kihívása. *Pragmatista esztétika*, Kalligramm, 2003, 312-368.

11. HÉT

Május 4. **A TEST 1:** a divat forgatagában. Madonna? *Szeminárium.*

Bán Zsófia. „Test és vágy. Amerikai divatvilág a századvégen.” *Amerikáner*, Budapest: Magvető, 2000, 23-38.

Shari Benstock and Suzanne Ferris (ed.): *On Fashion*. New Brunswick: Rutgers UP (PONTOSAN: Leslie Rabine: A Woman's Two Bodies: Fashion Magazines, Consumerism, and Feminism 59-75, Douglas Kellner: Madonna, Fashion and Identity 159-182).

12. HÉT

Május 11. **A TEST 2:** aktposzter, erotika. *Szeminárium.*

Mike Featherstone. „A test a fogyasztói kultúrában.” Mike Featherstone, Mike Hepworth és Bryan S. Turner: *A test. Társadalmi fejlődés, kulturális teória*. Budapest: József, 1997, 70-107.

Mike Featherstone és Mike Hepworth. „George és Lynne... Megjegyzések egy populáris képregényről.” Mike Featherstone, Mike Hepworth és Bryan S. Turner: *A test. Társadalmi fejlődés, kulturális teória*. Budapest: József, 1997, 108-125.

Susan Sontag. „A pornográf képzelet.” *A pusztulás képei*, Budapest: Európa, é.n., 44-91.

Klaniczay Gábor. „Nők a falon. Az aktposzter ikonográfiája.” *Ellenkultúra a hetvenes-nolcvanas években*. Budapest: Noran, 2003, 243-268.

13. HÉT

Május 18. AZ ÉN 1: sms és iwiw.

Balázs Géza – Bódi Zoltán (szerk.): *Az internetkorszak kommunikációja*. Gondolat, Budapest, 2005 (PONTOSAN: Balaskó Mária: Virtuális közösségek kommunikációja a cybertérben 58-88, Z. Karvalics László: Hullámok és istenek tánca 125-135, Bódi Zoltán: Szimbolikus írásbeliség az internetes interakcióban 195-212, Zimányi Árpád: SMS-szövegek elemzése 269-283, Veszelszki Ágnes: Az sms köszönőformulái 284-294, Szűcs Zoltán: Byte-okba zárva lenni – irodalom és interaktív média 335-342).

Tara McPherson: Reload. Liveness, mobility and the web. Nicholas Mirzoeff (ed.): *The Visual Culture Reader*, London: Routledge, 2006, 458-470.

Fehér Katalin: „A virtuális valóság és az új média generációja.” *Médiakutató* 2008 tavasz, 83-96.

14. HÉT

Május 25. Összegzés. Dolgozat-megbeszélések. Kedvenc vetítés?